

Анотація

В статті йде про те, що означає колір в вишиванці як важливий символ української нації.

Ключові слова: колір, значення, культура, вишивка.

УДК 712:7.012

К.І. Здравчева

магістрант кафедри дизайну архітектурного середовища,

Г.О.Осиченко

д. арх., професор кафедри дизайну архітектурного середовища,

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ДИТЯЧИХ ІГРОВИХ ПРОСТОРІВ У МІСТАХ

Анотація. У статті визначені особливості проектування дитячих ігрових просторів у містах, що визначаються принципами і відповідними прийомами проектування.

Ключові слова: ігрові простори для дітей, місто, інклюзивне ігрове середовище.

Постановка проблеми та актуальність теми. Розвиток дитини багато в чому залежить від предметно-просторового середовища, що оточує його і різними способами впливає на всі аспекти його розвитку: культурний, фізичний і моральний. В силу своєї специфіки ігрове середовище дітей повинне бути об'єктом пильної уваги архітекторів і дизайнерів, які при проектуванні дитячих ігрових зон, повинні спиратися на дослідження педагогів, психологів, медиків і ергономістів, що дозволяє уникати серйозних помилок, здатних завдати шкоди дитині. Міське середовище повинно стати місцем безпечного, здорового розвитку дитини. На сьогоднішній день в Україні приділяється мало уваги цій проблемі як в теоретичному, так і в практичному плані, що і визначає актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами. Проведене дослідження є складовою частиною плану НДР кафедри дизайну архітектурного середовища ПолтНТУ з наукової теми «Проблеми гуманізації міського середовища».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчалися нормативи і вимоги до проектування дитячих майданчиків у житлових дворах, що склалися

в радянський період. Розглядалися рекомендації щодо проектування зон дитячого відпочинку (А. Григор'єв, В. Горохов, Н. Крижанівська, І. Родічкін та ін. [1-5]). Вивчався закордонний досвід проектування дитячих ігрових зон [6-7] та сучасні уявлення щодо вимог до гармонійного розвитку дитини [8-10]. Типологія і вимоги до формування дитячих ігрових просторів потребують оновлення на сучасному етапі проектування з урахуванням накопичених знань з психології, фізіології і виховання дитини.

Мета статті – визначити особливості проектування дитячих ігрових просторів у містах.

Застосовані методи дослідження: аналіз літературних джерел, аналіз вітчизняної і закордонної проектної практики, синтез та систематизація інформації.

Виклад основного матеріалу. Проведено дослідження виявило тенденції в розвитку дитячих ігрових зон у містах, особливості та різні підходи до їх формування [11]. Також з точки зору перспективи наступних досліджень ігрові простори для дітей у місті відокремлені серед всіх міських просторів як об'єкти проектування і дослідження, визначено їх масштабно-ієрархічний рівень. На сьогодні слід говорити про поняття системи дитячих ігрових просторів міста як сукупності невеликих просторів, призначених для ігор, розваг, фізичних вправ, культурно-просвітницьких занять та художнього виховання дітей в оточуючому міському середовищі. Дитячі ігрові простори міста розглядаються як системний міський об'єкт, що має відповідні масштабно-ієрархічні рівні, котрі відповідають розмірам дитячих ігрових просторів, значенню їх в структурі міста, складу функціональних зон та ступеню досяжності населення. Виділяються декілька рівнів міських ігрових просторів для дітей:

Макрорівень: загальноміський парк дитячого відпочинку як окремий елемент чи як складова загальноміського поліфункціонального парку відпочинку; загальноміські спеціалізовані дитячі парки; унікальні спеціалізовані дитячі парки за межами міста (від 3-5 га до 250 га). Наприклад, дитячий парк у місті Суми; дитячий зоопарк у Берліні; національний дитячий парк в Йокагамі, Японія; Діснейленди у Франції, США; Ефтелінг - парк в містечку Каатшовел, Нідерланди.

Мезорівень: дитячі ігрові зони районного значення; спеціалізовані дитячі сквери; містечка дитячого відпочинку у міських районах. Зони середніх розмірів (1- 3 га) мають широке розповсюдження в Швеції, США, Європі, Росії та Україні;

Мікрорівень: невеликі дитячі ігрові майданчики локальних просторів: в житлових дворах, біля громадських споруд, на вулицях, набережних, бульварах та на території мікрорайонних садів.

Визначено і сформульовано наступні принципи формування дитячих ігрових просторів: *принципи відповідності, функціональності, безпеки і екологічності, інклюзивності та естетичності.*

Принцип відповідності на об'єктному рівні визначає відповідність ігрового простору і ігрового обладнання вимогам біопсихологічного, фізичного та когнітивного розвитку дітей, їх антропометричним даним. На містобудівному рівні принцип полягає у залежності характеру і типу ігрового простору (його розміру, функціонального зонування, предметного наповнення та образного вирішення) від масштабного рівня об'єкта, розміщення в структурі міста, та локальних факторів, що характеризують конкретну містобудівну ситуацію (рис. 1-4). Проаналізувавши психофізіологічні і психобіологічні особливості дітей різного віку, ми можемо зробити висновок, що існує, як мінімум, 4 вікових групи, діти яких відрізняються своїм сприйняттям навколишнього середовища, потребами фізичного і психічного розвитку. Це: перша група - діти 1-2 роки, друга група - 2-3 роки, третя група - 3-6 років, четверта група 6-10 років. Особливості, які потрібно враховувати при проектуванні дитячих ігрових зон, різних вікових груп: 1-2 роки – потреба у розвитку тактильного пізнання, розвитку рухової активності. 2-3 роки – потреба розвитку фізичної активності, сили рук і ніг. 3-6 роки – потреба розвитку зорового сприйняття і практичного мислення, адаптація до дорослого життя. 6-10 років – потреба розвитку саморегуляції, активний розумовий розвиток. Визначені особливості формують характер і тип ігрового простору для дітей різних вікових груп, відповідний вибір тем, матеріалів і обладнання для ігор.

Принцип функціональності на об'єктному рівні визначає залежність видів функціональних зон просторів, типів ігрового обладнання функціональним і ігровим процесам, котрі проектуються на даній території. На містобудівному рівні принцип визначає функціональну спеціалізацію ігрових просторів в міській системі та появу спеціальних і унікальних ігрових просторів.

Принцип безпеки і екологічності передбачає створення максимально безпечного середовища для відпочинку дітей, котре складається з безпечного для дитини предметного і ігрового обладнання, безпечних конструктивних рішень структурних елементів ігрового середовища. Використовуються екологічно чисті матеріали, простори максимально озеленяються, створюється і забезпечується чисте повітря, ґрунт та водойми в межах простору і прилеглих територій, нівелюються негативні локальні кліматичні умови.

Рис.1. Вплив психобіологічних особливостей розвитку дитини на формування ігрового середовища в містах. Вікова група 1-2 роки

Рис.2. Вплив психобіологічних особливостей розвитку дитини на формування ігрового середовища в містах. Вікова група 2-3 роки

Рис.3. Вплив психобіологічних особливостей розвитку дитини на формування ігрового середовища в містах. Вікова група 3-5 роки

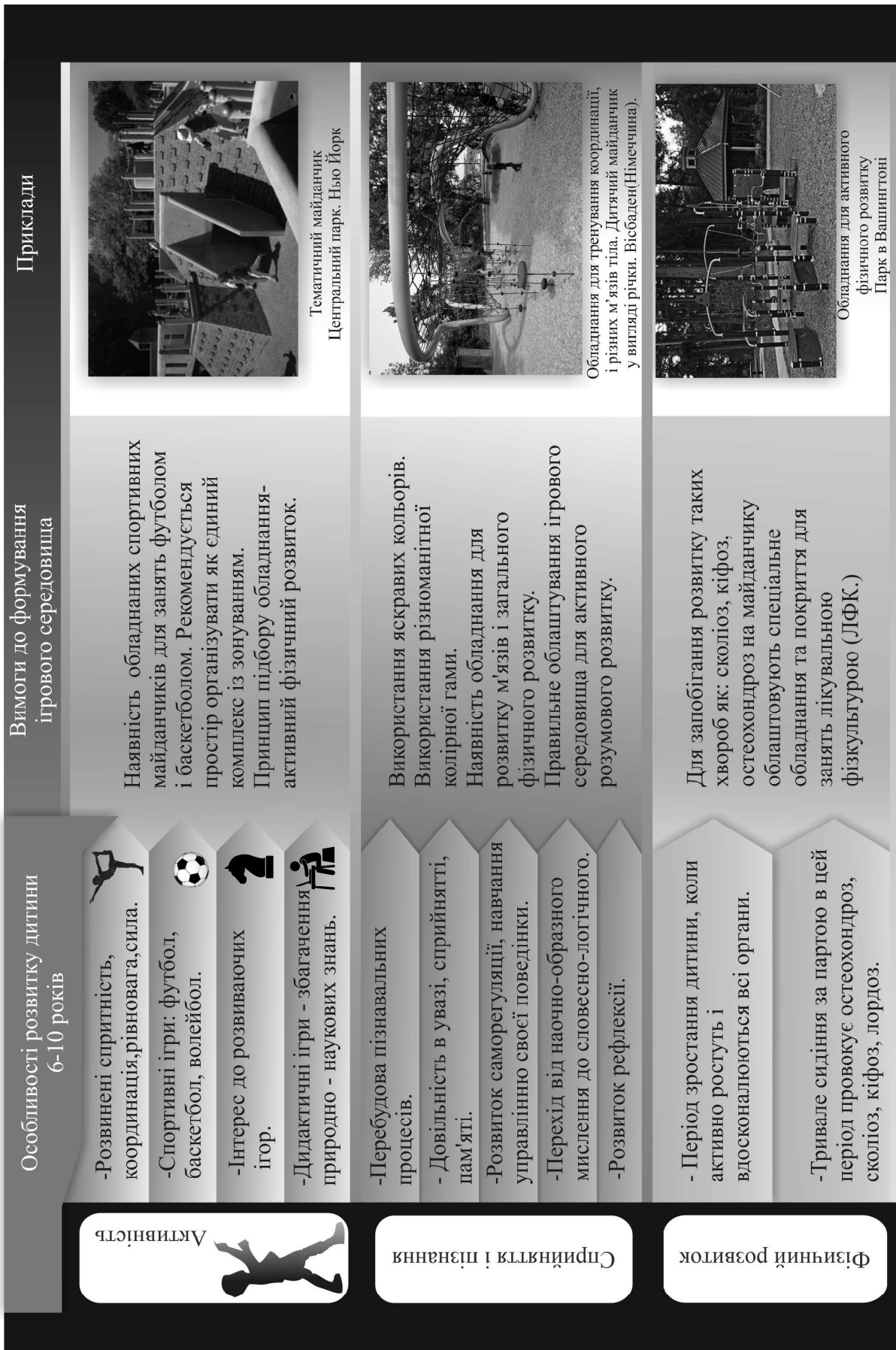

Рис. 4. Вплив психологічних особливостей розвитку дитини на формування ігрового середовища в містах. Вікова група 6 -10 роки

Принцип інклюзивності полягає у досяжності ігрових просторів для дітей з обмеженими фізичними можливостями, що потребує використання пандусів і схилів замість сходів, відповідного обладнання та можливості проїзду інвалідних візочків. Принцип потребує використання прийомів універсального дизайну.

Принцип естетичності полягає у створенні гармонійного і естетично привабливого ігрового середовища за допомогою використання різноманітних художніх засобів і композиційних прийомів. Найбільш суттєвими композиційними засобами виступають колір, єдиний стиль предметного наповнення і антуражу, масштабність, природні матеріали і природні компоненти.

Основні рекомендації до формування природних ландшафтів ігрових зон включають: формування різноманітності мікроландшафтів (лісу, полів, гір, водойм, струмків); необхідність відмови від плодкових дерев та дерев, що мають плоди; відмова від рослин з отруйним листям та плодами; використання яскравих кольорів рослин; створення сюрпризів – зелених лабіринтів та фонтанів – обманок.

Висновки. Основними факторами формування дитячих ігрових просторів є ігрова діяльність дітей, що реалізує їх потреби у фізичному, розумовому і соціальному розвитку. Особливості проектування дитячих ігрових просторів у містах визначаються принципами: *відповідності, функціональності, безпеки і екологічності, інклюзивності та естетичності*. Диференціація ігрових просторів на 4 вікові групи виступає головною особливістю їх проектування. За підсумками дослідження визначено і інші особливості проектування міських ігрових зон для дітей, які полягають у наступному: а) ігрові простори для дітей не підлягають укрупненню і потребують формування системи взаємопов'язаних невеликих за площею зон і майданчиків, рівномірно розміщених по всій сельбщній території міста. Це пов'язано з необхідністю пішохідної досяжності просторів для дітей, можливістю забезпечення потреб дітей на невеликих територіях, масштабних їх антропометричним даним; б) необхідності розміщення майданчиків відпочинку дорослих в межах фізичного і візуального контролю за ігровими просторами для дітей ясельної групи; в) необхідності диференціації ігрового обладнання та розділення ігрових зон на території ділянки за віковими групами дітей; г) досяжності ігрових просторів для дітей з обмеженими фізичними можливостями; д) визначальній ролі кольору, стилю ігрового обладнання і антуражу в формуванні образного вирішення ігрових просторів; е) необхідності активного використання арт-інсталяцій та ігрових інсталяцій на території дитячих ігор.

Література

1. Горохов В. Парки мира / **В. Горохов, Л. Лунц.** – М.: Стройиздат, 1985. – 328 с.
2. Агде Г. Проектирование детских игровых площадок / Агде Г., Нагель А., Рихтер Ю. – М.: Стройиздат, 1988. – 88 с.
3. Григорьев А. Проектирование. Детские игровые площадки: Уч. пособие / А. Д. Григорьев. – Магнитогорск: МаГУ, 2012. – 234 с.
4. Маслова А. Значение игры в развитии ребенка / А. И. Маслова. – М: Просвещение, 1994. – 123с.
5. Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура / Под ред. Родичкина И. – К. Будивельник, 1990. – 336 с.
6. Inclusive playgrounds/ 7 principles of Inclusive playground design [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inclusiveplaygrounds.org/> (дата доступу 28.11.2015).
7. Play-scapes [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.play-scapes.com/> (дата доступу 12.4.2015).
8. Безруких М. М. Психофизиология ребенка / М. М. Безруких, Н. В. Дубровинская. // Издательство Московского психологического института; Воронеж: Издательство НПО “МОДЭК”, 2005. – №2. – С. 496.
9. Вялов С. С. Нормы в педиатрії / С. С. Вялов. // МЕДпрес-інформ. – 2015. – №7. – С. 192.
10. Зінченко В. П. Основи ергономіки / В. П. Зінченко, В. М. Муніпов. // МДУ. – 1979. – 316 с.
11. Осиченко Г.О. Сучасні тенденції в формуванні дитячих ігрових просторів у містах / Г.О. Осиченко //Zbiór artykułow naukowych/ Z40 Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej “Wspolczesne tendencje w nauce i edukacji” (30/01/2016-31/01/2016). – Warszawa: Wydawca:Sp.z o.o. “Diamand trading tour”, 2016 – с. 35-41.

Abstract

The article features the design of children's play space in cities discovered that determined the relevant principles and methods of design.

Keywords: playing space for children, city, inclusive gaming environment.

Анотация

В статье определены особенности проектирования детских игровых пространств в городах, которые определяются принципами и соответствующими приемами проектирования.

Ключевые слова: игровые пространства для детей, город, инклюзивная игровая среда.